

<https://www.edicions.ub.edu/revistes/dialectologiaSP2023/documentos/1943.pdf>

Dialectologia. Special issue, 11 (2023), 207-235.

DOI: 10.1344/DIALECTOLOGIA2023.2023.8

Danguolė MIKULĖNIENĖ & Agnė ČEPAITIENĖ

Institute of the Lithuanian Language

danguole.mikuleniene@lki.lt / agne.cepaitiene@lki.lt

ORCID: 0000-0001-7781-7236 / 0000-0002-6018-0520

Name: lietuvių kalba [lʲɛˈtʊvʲuː kəlʲbʌ] Language-code: ISO 639-1 lt, ISO 639-2 lit

LITHUANIAN DIALECT CLASSIFICATIONS

Abstract

The article provides an overview of Lithuanian dialects and their classification. Two of them were of particular significance: the system devised by Baranauskas in 1898 and the classification of Jaunius prepared in 1890-1911, whose principles were used by Salys to create the first scientific classification of Lithuanian dialects in 1933, when the methods of historic comparative linguistics were applied. The rise of structuralism gave the impetus for phonological classification in the second half of the 20th century. The system designed by Zinkevičius and Girdenis in 1966 is still considered to be the main dialect classification of Lithuanian dialects – it is based on certain phonetic (phonological) criteria, but no other criteria (lexical, morphological, or syntactical) have so far been used as the basis for dialect classifying. The dialect variation of the Lithuanian language in the early 21st century is reflected in the new dialect derivations – regiolects and geolects (2014).

Keywords: dialect classification, isoglottic dialectology, perceptual dialectology, quantitative dialectology, Lithuanian

CLASSIFICACIONS DIALECTALS DEL LITUÀ

Resum

Aquest article ofereix una visió general dels dialectes lituans i la seva classificació. Dues van tenir una importància especial: el sistema ideat per Baranauskas el 1898 i la classificació de Jaunius feta el 1890-1911, els principis de la qual van ser utilitzats per Salys per crear la primera classificació científica dels dialectes lituans el 1933, quan els mètodes de comparació històrica s'aplicaven a la lingüística. L'auge de l'estructuralisme va donar impuls a la classificació fonològica durant la segona meitat del segle XX. El sistema dissenyat per Zinkevičius i Girdenis el 1966 encara es considera la principal classificació dialectal dels dialectes lituans: es basa en certs criteris fonètics (fonològics), i fins ara no s'ha utilitzat cap altre criteri (lèxic, morfològic o sintàctic) com a base per a una classificació dialectal. La variació dialectal de la llengua lituana a principis del segle XXI es reflecteix en les noves derivacions dialectals: regiolectes i geolectes (2014).

Paraules clau: classificació dialectal, dialectologia isoglòtica, dialectologia perceptiva, dialectologia quantitativa, lituà

LIETUVIŲ TARMIŲ KLASIFIKACIJOS

Santrauka

Straipsnyje apžvelgiamos lietuvių kalbos tarmės ir jų klasifikacijos. Ypač svarbios dvi iš jų: 1898 m. Baranausko sukurta lietuvių tarmių sistema ir 1890–1911 m. parengta Jaunias klasifikacija, kurios principais rėmėsi Salys, 1933 m. sudaręs pirmąją mokslinę lietuvių tarmių klasifikaciją ir jai pritaikęs istorinės lyginamosios kalbotyros metodus. XX a. antrojoje pusėje fonologinei klasifikacijai impulsą davė struktūralizmo įsigalėjimas. Pagrindine lietuvių tarmių klasifikacija iki šiol laikoma 1966 m. Zinkevičiaus ir Girdenio sukurta sistema – ji remiasi fonetiniais (fonologiniais) vokalizmo požymiais, tačiau jokie kiti kriterijai (leksiniai, morfologiniai ar sintaksiniai) iki šiol nenaudojami kaip tarmių klasifikavimo pagrindas. XXI a. pradžios lietuvių kalbos ploto tarminis variantiškumas atsispindi naujuosiuose tarminiuose (tarmiškuosiuose) dariniuose – regiolektuose ir geolektuose (2014).

Reikšminiai žodžiai: tarmių klasifikacija, izoglosinė dialektologija, kiekybinė dialektologija, lietuvių kalba